

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól fímenet balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évnegyedre 3 ft. o. é.

Hirdetési ár: 5 hasábos sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. é. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeltek.

A „nyiltér” cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

KIADÓ-HIVATAL:

Középütcza, STEIN J. könyvkerekedése.

Erdély missioja.

I.

A hit, mely Erdély önálló, az anyakirályságtól független missioja iránt valaha bizalommal tölté el a keleti Kárpátok közt született hazafiak keblét; a hit, mely e missio nagy jelentőségű s gyakran súlyos feltételei körüli fáradozások- és küzdelmekre a hazafiúi erény dicsfényt lehellé, mely őseink tudását és bámulatos kitartását ez érdekében — ugyszólva — megszentelé, s mely az egymásután következő nemzedékeknek századokon át alkotó és fentartó erőt kölcsönzött: hová lett a magasztos hit, mely e missio szolgálatában annyi hazafiúi nagy tett, annyi áldozatkészség és kifáradhatlan buzgó törekvés főrugójául szolgált?...

Oda van, kihalt keblünkben, s a ki azt a mai nemzedék számára viszszerkezni akarná, bármily nemes szenvedély s isteni szikra segélyével rendelkezhetnék is, sorsa egyenlő lenne mindazokéval, a kik valaha ábrándosan öleltek egy eszmét, mely túlélté magát, melyet perczekig talán életre lehet még galvanizálni, de valódi életet lehelleni belé földi erőnek nem adott.

Közülünk, kik e „testvérhon” megállapítása és fentartása körül áldozatot nem ismerő, nagy szolgálataikról emlékeztető atyák ivadécai vagyunk, nincs ki e hitet többé visszafogadja keblébe, nincs ki annak a korviszonyok által tulszárnyalt elveiért lelkesüljön, s részvétével ajándékozza meg azt, ki e már kiérdemült elvekért netalán kész lenne egy hasznosabb életcélt áldozni, s kezét hazafiúi marttyukoszu után nyújtani ki, hogy azt homlokára öltse.

Sőt bizton kijelenthetjük meggyőződésünket, mert kérelhetlen igazság az, hogy bárki hivatva érezné magát e hitet köztünk kből elterjesztani, s annak híveket szerezni, későn érkezett apostól az, a ki követőkre nem talál többé, s legjobb esetben csak a részvét azon nemére számíthat, mely egy nagy szenvedély hű törekvéseit szokta kísérni, egy szenvedélyét, mely irányát eltéveszté, s tüztét hasztalan pazarolja el.

S pedig mind az, mi e szép tartományban egykor e hit lelkesítő befolyása alatt annyi gond, annyi erőmegfeszítés s áldozattal alkottatott és annyi előszerzetettel ápolott; a külön állami élet intézményei, az egykori független fejedelemség, az önálló Erdély, s mind ennek megható történelme és magasztos emlékei egyszersmind s tán mondhatjuk: különösen a mi tetters és bölcs elődeink, a mi dicső atyáink hazafiúi erényeit hirdetik, s tisztelet és hála érzetével töltik el keblünket azon áldásdús tevékenységért, azon elme- és szívbéli nagysággért, melylyel az önfeláldozásig hív készséggel ragaszkodtak e testvérhaza külön missiojának hitéhez.

De hiába! E missio rég befejeztetése véghatárhoz ért, s önmagában megszűnt. E hit rég megrendült, s varázsa oda van. Nem önkényűleg, nem méltatlan unokák kegyetlenségével dobtuk el azt mi magunktól, s a ki azt hiszi, hogy annak gyökérszála csak azért halt ki sziveinkből, mert jó atyáink hitbizományának átvétele isten tudja minő dicsvágy sugallta útjait vizketegünk- és törekvéseinkkel szemben alkalmatlanná vált, a ki egyszerűen 1848-ból keltezi a sarkalatos átalakulást, mely e felfogás körül elménk s szívéinkben megrögződött, az nem méltatta e nagy fontosságu tüneményt azon hidegen beható, azon elfogulatlan tárgyilagos vizsgálatra, minőt annak komoly jelentősége igényel.

Bármily követelőző lépjen is fel valaki azon igénylyel, hogy őseink egykori bölcs politikájának hitbizományosa, hozzon bár fel meggyőződésünk ellenében mindent, a mi meghat vagy fáj, mi felfogásunkat és meggyőződésünket meg nem tagadhatjuk: Erdélynek nincs többé más missioja, mint visszatérni a anyakirályság ölébe, a honnan egy gyászos emlékü korszakban — a hol Magyarország a kereszténység s európai mivelttség érdekeiért magát feláldozá — világ-történelmileg ismert tragicus kényszerűségből szakadt volt el azon rendeltetéssel, hogy megmentse és fentartsa magát nem magáért, hanem hogy megmenthesse és fentarthassa a királyság s nemzet, az alkotmány és szabadság szent ereklyéit.

Midőn a mohácsi vész (1526) alkalmával Magyarország mint európai nagyhatalmasság sulyegyet vesztve, az egykori hatalmas magyar birodalom minden intézményeivel együtt végösszeomlásnak indult, s már elbukott áldozatnak vala tekinthető, mely fellett külső erők osztozkodásának makacs és pusztító harcza nyílt meg, itt a végveszély örvényének szélén kezdődik Erdély missioja: a legmagasb érdekek, a legnemesb eszmék, s legszentebb ereklyék utolsó menhelye, utolsó védbástya gyanánt tartani magát.

Magyarország három darabra szakított; egy részét Budával a török tartá uralma alatt, más részét Pozsonnal az osztrák; az erdélyi fejedelemség, mint a szent István birodalmának kulcsa, vonatott hol ide, hol oda, s mig az anyakirályság rabigában nyögött és életeit látá elmetszetni, addig Erdély csodás önfentartási küzdelem feladatait teljesíté, mint a Zápolyák nemzeti királyságának központja, majdnem köztársasági szabadság örömeit tudta magának biztosítani, Magyarország romjaiból megmenté magát, s végre is oly archimedesi pontul szolgált, mely nélkül ma a magyar királyság tán mint geographiai fogalom se ismertetnék, mely nélkül Bocskai és Bethlen Gábor szabadságharcza, s általában minden a magyar korona és nemzet jogai, az alkotmány és szabadság nevében kezdett küzdelem valószínűleg füstbe ment volna.

Erdély nem a véletlen játékmólt vagy a nemzet kebelében fölmerült seccsio folytán fejlődött önállóvá, hanem a gondviselés által vezéreltetett és nagy eszméket képviselt: az alkotmányos szabadságot, a mi iránt akkor még az angolon kívül Európa egy népe se birt érzékkel és a vallásszabadság elveit, a protestáns vallás érdekeit, melyek ellen a „mivelt Európa” — a német elemet se véve ki — másfél századig küzdött fegyverrel, kinnpaddal, s a barbarismus leghajmeresztőbb szabadalmaival.

Ne csodálja senki, hogy 1686-ban, midőn a török száznegyvenöt évi uralma Magyarországon megtört, Erdély még mindig nem tekinté missioját befejezettnek, s akkor élt atyáink nem siettek nyakrafőre visszavetni e testvérhont az anyakirályság ölébe.

Ők bizonyára épp oly lelkesedéssel ragaszkodtak e királyság eszméje iránt, s az államjogi kapcsolatot elvileg fenn is tartották. De valjon az „eperjesi vérbíróság”, a „debreczeni executio” s a caraffák irtóztos emlékü főparancsnokságának idejében, midőn a magyarországi protestáns papok gályarabságra, híveik kinnpadra hurcoltatnak, valjon hová menekültek volna a lelkiismeretszabadság hívei, az üldözött protestánsok, ha Erdély nincs, és kebelébe nem zárja a szerencsétlen kívándorlókat?

De azon percztől fogva, hogy a magyar királyság számára nemcsak a politikai szabadság, hanem vallásszabadság és egyházi önkormányzati jog biztosított; azon percztől fogva, hogy a megizmosodott, ujjászültett anyakirálysághoz visszacsatolhatjuk magunkat, a nélkül, hogy szent ereklyéket kellene hátunk mögé szórni: az egykori Erdély missiojának teljesen vége van!

Végét érte az nem az 1848-diki reformok idejében, nem csupán az ezen évben Pozsonban és Kolozsvárrt alkotott s szentesített unio-törvényezikkekél fogva, hanem végét érte már a Mária Terézia és II. József császár korában, s ha a teljes viszont egyesülés mind e mai napig nem hajthatott végre, bizonyára ez nem oly tényezőnek tulajdonítandó, melyek Erdély valódi rendeltetése és további hivatása szempontjából szoktak elvszerűleg mozgásba hozatni.

E viszont egyesülés törekvések nyomait messzse el lehet kísérni a multba, s ez nem arra mutat, hogy felfogásunk önkényű, hanem, hogy legkevésbbé is elhamarkodott volna.

Felhozzuk-e, hogy, miután a kapcsolat a koronával sohasem szakítottat meg, a fel-séges Uralkodó Ház örökösödési jogának a nőagra lett kiterjesztésekor, már tárgyalás alá került az unio kérdése; hogy Mária Terézia 1741. aug. 30-diki kir. leiratában — magyar tanácsosok meghallgatásával, s kétségkívül az erdélyi közvélemény figyelemre méltatásával — maga hívta fel az erdélyi Karokat és Rendeket a Magyarországgal le-

endő szorosabb egyesülésre; hogy II. József császár egyik kedvenc eszméje volt Erdély s Magyarország unioja; hogy az 1790. július 6-dikára Budára összehívott országgyűlésre Erdély minden törvényhatósága követeket küldött, s az unio érdekében kérvényeket terjesztettek elő, a szász követeket, s a szász comest (Bruckenthal Mihály) sem véve ki; hogy egy 1791. május 7-dikén Florenczben kelt kir. válaszban az unio kérdése az erdélyi- és magyarországyűlés közti „rendes tárgyalás”-ra utasított ugyan, de az 1825-ben megindult reformmozgalmak mind a kormánykörökben, mind pedig a közvélemény-nél oda érleltek a dolgot, hogy 1848-ban csak ki kelle mondani, és valóban — maga a fölkennt király kezdeményezése folytán — a törvényesség minden attributumaival felruházott országgyűlés egyhangulag ki is mondá, s törvénybe iktatá az unio?

Ne mondja nekünk senki, hogy komolyabban számot vetett a multtal s a jövővel, hogy jobban meg tudja érteni őseink politikájának szellemét, s hogy hivebben végrehajtja végezteljeiket, midőn mereven ragaszkodik az egykori fejedelemség önállóságához.

Egy halálkönyvvel tartozunk a szent hamvoknak; melyek az egykori „testvérhazát” alkotó, fentartó, s annak javaért virasztó vagy elvérzett atyáink mohos sirjai alatt pihennek. Mélyen meghatva állunk a nagy emlékek előtt, melyeket maguk után hagytak, Magasztos érzéssel lapozzuk a történelem könyvét, a hol hazaszeretetre s elhűségre lelkesítő tetteik föl vannak jegyezve, s azok, a kik Erdély egykori önálló missiojának hitét át akarják hozni a mai napokra is, bizonyára nem viseltetnek nálunknál őszintébb kegyetlenséggel e hamvak, ez emlékek, nagy példák és alkotások iránt, sőt e tekintetben minden szemrehányás visszapatann.

De bármily kegyetlenség öleljük is a mult emlékeit, bármily érzékenység lepje is meg szívünket, midőn nagyobb kötelességekről lemondunk azon kedves kötelességekről, melyek teljesítése valaha hazafiúi erény s dicsőség vala; bármily nemes felindulástól szoruljon is el keblünk, midőn örökre Isten hozzádot mondunk az egykori önálló Erdélynek: minket eszünk, szívünk, hitünk és meggyőződésünknek fogva teljesen előkészítve és megnyugtattva talál azon politikai szükségesség, mely Erdélyt viszont egyesíti az anyakirálysággal.

Am lássa, a ki ellenkező véleményben van! Bárki legyen is az, a ki teljes meggyőződésből hiszi az egykori önálló fejedelemség szükségessége, s lehetősége indokait, elemeit és alapviszonyait feltalálhatni, az oly dolgokat keres, a mik rég oda vannak; az nem vette még észre, hogy azon nagy jelentőségű átalakulások folytán, melyek az egykori Erdély bel- és külviszonyai körül háromszáz év óta véghez mentek, ugyszólva még földirati helyzetünk is más jellemet öltött.

Az ilyen elmélkedő — bármennyire tiszteljük is mások véleményét — önkényt eszünkbe juttatja Washington Irving nagy alvó emberét, Rip van Winklet, a ki egy kellemetlen házi jelenet után búsan vevé fegyverét, s mókuszadászat közben a Hudson völgyébe messzse behatva, egy helyt oly mélyen elaludott, hogy — a mi hihetetlennek tetszik, de oklevelek által van igazolva — csak husz év múlva ébredt fel, mialatt az amerikai szabadságharcz kivivatott, s midőn falujába — azon hittel, hogy onnan csak tegnap távozott — visszaballagott volna, még mindig harmadik Györgyöt akarát elteni, még az Ó-Anglia despotismusa által teremtet vizsnyok nyomorúságai közt képzélt magát, s nem akarát felfogni, hogy „szendergése” alatt az egész világ megváltozott, előhaladt s többé nincs értelme az ő elavult felfogásának.

Halmágyi Sándor.

Országgyűlési tudósítás.

II-ik országos ülés november 25-én.

Elnök: Mindenek előtt a mult gyűlés jegyzőkönyve fog felolvasatni.

A jegyzőkönyv magyar nyelven felolvasatik.

Fehér Márton: (Aranyosszék követe). A jegyzőkönyv harmadik pontjára nézve azon megjegyzésem van, hogy miután nagyméltóságod maga

terjesztette elő a távollevő országgyűlési tagok által felhozott mentési okokat, valyon nem kellene-e ezeket a jegyzőkönyvben is röviden felemlíteni. En ezt szükségesnek tartanám, egyfelől azért, mert nagyméltóságod kijelentette, s így a jegyzőkönyvben nyoma kell hogy legyen, másfelől pedig azért, mert mind azok, kik magukat kimentették, mind a közönség, azt hiszem tudni kívánja, hogy ki minő akadályok miatt táftotta magát távol ezen gyűléstől.

Elnök: Hiszen fel lehetne említeni, hogy az illetők, részint egészségi állapotuk, részint egyéb hivatalos és házi körülményeik miatt meg nem jelenhettek.

Fehér Márton: Lehetnek olyanok is, kik más okok miatt maradnak el.

Elnök: De nekem azt írták. Azon urak, kik távol maradásukat eddig jelentették, a felemlített okokat hozták fel.

Fehér Márton: Ezt a jegyzőkönyvben röviden meg lehetne említeni; egyébaránt az országgyűléstől függ eziránt határozni.

Elnök: Egyébaránt, régebben az ilyen dolgok nem is mentek jegyzőkönyvre. Még többen jelentették ki, hogy távol fognak maradni; ezeknek neveit, valamint az elmaradás okait később fogom jegyzőkönyvre vétetni.

Ezután Istvánfy Pál, királyi táblai segéd-ig-tató felolvassa a jegyzőkönyvet német nyelven, Vlád Miklós k. t. segéd-ig-tató pedig románul.

Elnök: Kíván-e valaki a felolvasott jegyzőkönyvre észrevételt tenni?

(Senki sem jelentkezik).

Ezután a jegyzőkönyv hiteljesítették.

Id. gr. Teleki Domokos: (kir. hiv.) Azt hiszem, hogy most, miután a jegyzőkönyv felolvasatott, volna ideje annak, hogy nagyméltóságodat egész tisztelettel felkérjük, méltóztassék egy a jegyzőkönyv, mint a gyorsírói napló szerkesztése és nyomtatása iránt intézkedni, hogy azokat minél hamarabb kézhez kaphassuk.

Elnök: Az ez iránt szükséges intézkedéseket meg fogom tenni.

B. Jósika Lajos: (Kir. hiv.) Nagyméltóságod és a Tek. KK. és RR. által kiküldött igazoló bizottság munkálatait bevégezvén, ennek jelentése, ha megengedni méltóztatnak, most felolvastathatnék. (Általános helyeslés). Utólagosan beadtak hozzám Küllömegyéből gr. Bethlen Farkas, Segesvár városából Gull József és Medgyesszékből Hraffius Károly urak megbízó leveleiket, melyekről a jelentésben említés még nem tétetethet.

Elnök: Méltóztassék az igazoló bizottság előadója jelentését a tekintetes KK. és RR. elé terjesztetni.

B. Kemény Gábor: (K. Fejérvár város követe) Az igazoló bizottság tiszteben eljárván, én mint annak előadója bátor vagyok annak jelentését felolvasni. (Felolvassa).

(E jelentést lapunk olvasói az előleges értekezletből már részletesen ismerik, s így ismétlésbe nem bocsátkozunk).

Elnök: Kíván-e valaki az igazoló bizottság jelentésének első pontjára nézve, mely Szilágyi Lajos választására vonatkozik, észrevételt tenni?

(Közfelkiáltás: a bizottság ajánlatát egész terjedelmében elfogadjuk!)

Elnök: Minden pontjára nézve méltóztatnak azt elfogadni? (Közfelkiáltás: Minden pontjára nézve!) A tekintetes KK. és RR. tehát, az igazoló bizottság jelentését egész terjedelmében elfogadják. A n. m. kir. főkörmányszék Medgyesszék és Hát-szeg városa követválasztásaira vonatkozó jelentéseket nekem átadta, s én ezeket, valamint a később hozzám érkezettek az igazoló bizottságnak fogom átvizsgálás végett átadni. (Általános helyeslés).

Id. gr. Teleki Domokos: A fenforgó tárgyra nézve kívánok néhány szót szólani. (Halljuk!) En is az igazoló bizottság által előadottakat pártolom, a mely nézetem szerint igen helyesen járt el akkor, a midőn vezérrelvül azt tűzte ki, hogy midőn valamely követválasztás ellen oly tények fognak fenn, melyek még igazolva nincsenek, akkor a tárgynak megvizsgálását kívánja és addig a követet követnek tekintti. Nézetem szerint ugyanis követ kirekesztésének csak akkor lehet helye, a midőn a választási jegyzőkönyvből magából oly tények merülnek föl, melyek a követnek követté lé-telét kétségessé teszik. Pártolom tehát az igazoló bizottságnak minden egyes esetre nézve kimondott véleményét, s csak azt vagyok bátor ajánlatba hozni, hogy miután az igazoló bizottság egy esetre nézve különösen vizsgálatot kíván elrendeltetni, ké-ressék fel a nmltságu főkörmányszék ezen vizsgál-lat elrendelésére. (Általános helyeslés). Miután to-

vább több követ urak igazoló jegyeiket (megbízó leveleiket) nem adták be, őket oda kellene utasítani, hogy azokat az igazoló bizottságnak adják át. (Helyeslés)

Előnk: Fölkérem a tekintetes KK. és RR.-et, méltóztassanak reám bizni, hogy a vizsgálat elrendelését a múltú kir. főkörmányszéknél kieszközöljem. (Általános helyeslés). A mai ülésnek több tárgya nem levén, azt ezeunel bezárom, s a közelebbi ülés napi rendjére a kegyelmes kir. leiratot tűzöm ki, melyet kinyomattam s a tekintes KK. és RR. között szét is osztottam. Méltóztassanak a tekintetes KK. és RR., a mint előleges tanácskozásaikat bevégezték, azt velem tudatni s én akkor ülést fogok hirdetni.

Ülés vége 11 órakor.

Lapszemle.

Arról a drága „Herm. Zeitung“-ról egy idő óta csaknem elfeledkeztünk.

Mig mi elejétől fogva a szász nemzettől elkülönítettük azokat, a kik annak nevében cselekszenek és innak; míg mi universitások legutóbbi feliratát is mellőztük törvényes alapokon taglalás alá venni: addig a „Herm. Zeitung“ folytonosan a magyar nemzetet, annak álláspontját, az ország törvényeit ostromolja, s kaczerkodik a románokkal, hogy segítenék őt azon álláspont megtartásában, a mely bureaucratáknak jó kenyeret adott, habár éppen leginkább a szegény román nép kenyerét vette el.

Most a „Herm. Ztg.“ egy cikksorozatát ad ezen cím alatt: „Az unió kérdés 1848-ban és 1865-ben.“ Érdekesnek tartjuk ennek III-dik szakaszát kivonatossan ismertetni, annak jellemzéseül, hogy mialatt ama lap kapaszodik a Schmerlingtől dictált kegyelem-alkotmány maradványaihoz, a magyar secessiót látván a szász nemzet kebelében, porladozni látja lábait alatt az octroy televényét s nem bizván minden szászban, a románokat igyekszik segélyére hívni.

„Nem tartom szükségessé arra hivatkozni — írja a „Herm. Ztg.“ — hogy az osztrák Reichsgesetz az 1863-diki országgyűlésen a szászok és románok közt általános tetszésre talált. (Ezen általános tetszést több szász és román képviselő szónoklatában másképp látjuk. Szerk.)

„Inkább az unió törekvéseinek akarok engedmenyt tenni, midőn némely szász és román hivatalnok mostani alkalmazkodó eljárására mutatok, s midőn továbbá a szász és román nemzet megbajlását is a magyar uralom előtt megengedem (Mily hamis insinuató? Akarhat-e az uralmat, a ki jogegyenlőséget kíván érvényesíteni?) — meghajlás, mely azon előjátékok által, hogy az adóban, pálinkafőzésben, dohánytermelésben könnyítések fognak eszközöltetni — magát könnyen megszerezhetővé teszi. (A magyarok hol tették ilyes ígéretek? hogy ők törekednek a terhek könnyítésére, az bizonyos, de jól tudják az állam rendkívüli terheit, melyekbe a Bach- és Schmerling-rendszert elmerítette?) A midőn látom főként az ifjúságnál azon hitet is, hogy egy alkotmányos szabad élet hamarabb fog kifejlenni a magyarok, mint a bureaucratismus kainjegye által bélyegzett német vezérlet által. (A magyar nem vindicálja magának a vezérletet, a népekkel egyetértve kíván törvényesen cselekedni.) s a midőn fájdalom kénytelen vagyok elismerni a szászoknak az universitásban, s a románoknak egy congressus követeléséből egyenlenséget is.

Azt is látom, hogy magyar szózatoknak itt s ott sikerült a románokkal felfogatni, hogy az unió védesszék a Bécsből kifolyó germanizáció ellen (Örvendünk, ha egy való dolgot hittek el.) s főként a románoknak a szászok általi elnyomtatása a királyföldön. (Azt hisszük, hogy a magyarokkal kezeltető szászok és románok a jogegyenlőség alapján a királyföldön is meg fognak jól férni egymás mellett; a magyar politikai iránynak teljességgel nem áll érdekében, hogy a szászok és románok közt a királyföld területén viszályt élesztessen; de hisszük azt, hogy a velünk kezeltető szászok épp oly méltányosok lesznek a köztük lakó népesebb román s kisebb népességű magyar elem iránt, a mily méltányos lesz a magyar nemzet, mely a vele közvetlenül együtt lakó román és szász népfelkel teljes őszinteséggel fog osztozni minden jogban s kötelességben.) Mintha — folytatja a „H. Ztg.“ — az unió általi magyarizálás nem volna tiszteztetve felettebb, mint egy bécsi központi általi germanizálás. (Tehát a „H. Ztg.“ felfogása szerint a románok előtt nincs más menekvés, mint vagy magyarizálódni, vagy germanizálódni; sajnálunk a románokat, ha részükre csak ez alternatíva maradt volna fenn. Egy pár millióból álló román bizonynyal kifejtetheti szépen nemzetiségét egy oly királyságban, hol a nem-magyar nemzetek lélekszáma a nem-magyarokéval párvonalban áll.) Látom végre — folytatja a „H. Ztg.“ — hogy ellenben sok szász az uniót védesszéknek látja a románizálás ellen, sajátképp ők azon reményen csüngenek, hogy a magyar uralom által az 1848-ig ugy háttérben szorított románok alkalmatlan követeléseit elnémíttatnak. (Itt az író újból insinualni akarja, hogy az oláhokat a magyar uralom szorította háttérbe, hogy a

románok egyik ritusa nyomva volt, az sajnós való, de hogy a nemzet a magyar- vagy a szászöldön volt-e elnyomva? erre nézve hivatkozunk az 1791-i jegyzőkönyv 647. és 649. lapjára. Az előbbi lapon ki mondják a Rendek, hogy a vármegyék népe áll nemesebből, jobbágyokból vagy szabadokból; ezek közt akármelyik rendben az oláh és magyar egyenlők, ellenben a 649-dik lapon a szászok azt bizonyítják, hogy közöttük az oláhoknak polgári jussa nincs. Tehát az oláhok ellenében nincs miért hánytorgatni a magyar uralmat. Sz.) Vannak ostobák (Gimpel) — írja tovább a „H. Ztg.“ — a kik így kiáltanak fel: „Örömezebb tartok a magyarokkal, mintsem hogy a románok majorizáljanak“, holott egy oly országgyűlésen, melybe a magyarok is bemennének, bizonynyal mindig a magyar és szász szavazat képezne a többséget. Ellenben egy magyarországi országgyűlésen a magyar ellen a szász és oláh szavazat hasonló lenne a nullhoz. (Magyarországnak összesen van 12.880.406 lakosa, abból 5 millió néhány százezer a magyar, egy és félmillió a német és szászszal, 2.300.000-nyi az oláh, 1.700.000 a tót, a rác, s horvát, egy-egy millió felé járnak stb. S valjon, ha a magyar nyomást akarja gyakorolni, a nem-magyar népek többsége nem tudna-e annak ellentállani? Jól tudják ezt amott, s ezért van egy szélső conservatív magyar párttörődék, mely az erdélyi románoknak a Magyarországiakkal csatlakozása miatt ellene van a teljes uniónak. Szerk.)

Látom végre — folytatja a „H. Ztg.“ — ezen elbátortalanodást s lehangoltságot a románok s szászok politikai jellemei közt. Ők érzik, hogy háttérbe tolattak, és elhasználtattak. (Mekkora gyanúsítás a kormányak.) Ők ezen játék alatt az elesztégedés végtelég jutottak, s a magyarok unió-törekvéseinek szabad tét engednek. (Valjon elesztégedésükben s nem meggyőződésükben? Sz.) De mindamellett nem lehet félreismerni, a kinek szeme van látáti, hogy a szászok és románok a magyarok által forciozott unió ellen vannak, mert természetes, szükségnek fogva az ellen kell lenniük. (Ezért adta mindenféle a román választó népség szavazatát oly férfiakra, kik az unió mellett nyilatkoztak előtte. Szerk.) Az nekik nem mint az ország közszüksége nyújtatik, hanem mint a magyaroknak a magyarokérti pusztá nemzeti terve tukmáltatik rájuk.

Ezt aztán mind így folytatja tovább a szobeni lap, teljes szívvel készítvén elé a febrit módon a nemzetiségeket a jó egyetértésre. Nem fordítjuk tovább rosz indulatu okoskodásait, elég volt ennyi izletésül az említett lap legutóbbi magatartásának jellemzése.

Nézzünk most más lapokat is, és más dolgokról.

Egy bécsi lap csodálkozását fejezi ki a felett, hogy a „Debatte“ a magyar korona integritásának „kérdését“ ismerni nem akarja, sőt a magyar korona országainak államjogi kötelekét egy rangba teszi a birodalmi kötelekkel. Erre a „Debatte“ feleli ma, miszerint ez állítás nem töle, hanem egy Austriában illetetlen tekintélytől, a pragmatica sanctiotól származik. Ezen alapszerződés I. cikke 4-dik §-ában világos szavakkal mondja, hogy Magyarország, s a vele egybekötött királyságok és tartományok „hasonlag elválaszthatatlanoknak tekintendők“, „aeque indivisibiler intelligenda.“ Ezen szó „hasonlag“ kétségtelen vonatkozásban áll a pragmatica sanctio azon tételével, melyben a monarchia feloszthatatlannak nyilvánított. „A ki tehát azon elvből indul ki, mond a „Debatte“, hogy a pragmatica sanctiot a legnagyobb gonddal meg kell minden sértéstől óvni, mert az ugy a birodalomnak, mint a trónnak alapját képezi, az tökéletesen meg fog velünk egyezni, midőn azt mondjuk: a magyar korona integritásának „kérdése“ nem létezik. Azon percztől fogva, midőn Császár ő Felsége kijelenté, hogy birodalma törvényes alapjához, a pragmatica sanctiohoz viszesztet, helyre volt ismét a magyar korona épése állítva, s a kormányra, ha a fejedelem célzatainak meg akart felelni, azon kötelesség hárult, mindent megtenni, hogy az elv a tényekben is kifejezést találjon. Még azt sem halottuk soha, miszerint azon nézetet tartja, hogy az ország az 1848-i fölkeléssel a pragmatica sanctiot széttepte. Mig azonban a pragmatica sanctio egészen s épen áll, addig a magyar államjog is fenáll, s a magyar korona országainak kötelekét ugyanazon szentség s sérthetlenség illeti, mint a birodalomét. — Horvátország a maga autonómiájára nézve, melyet a 48-i törvények által fenyegetve látott, biztosítékokat kíván, és pedig joggal, mert Horvátország szövetséges országa, mely Magyarországra nem kebelezethetik be, s Magyarországra a követelésre egy „fehér lappal“ felelt, melyre Horvátország azon föltételeket fölírja, melyek alatt megnyugodni, s helyét a magyar törvényhozásban ismét elfoglalhatni hiszi. De mig ez meg nem történt, mig a pesti országgyűlés a magyar korona összes országait nem képviseli, addig a magyar korona államjogi egysége nem vált ismét ténynyé, addig nem létezik oly illetékesség, mely a magyar államjog kérdéseit fölött törvényes módon határozhat, s minden oly elintézés, melyet a magyar korona országainak egyike egyenként s magában véve tenni megkísérti, a magyar államjog álláspontjából tarthatatlannak tekintendő. A magyar országgyűléssel lehet vitázni a mi

nisterium kineveztetésének, vagy a megyék restaurációjának szükségét iránt; de egye nézve nem ereszkedhetik az vitába, s ez az: hogy a magyar korona integritása illetetlen, hogy az kifejezését a magyar törvényhozás, azaz: országgyűlés integritásában találja. S valóban a birodalomnak legnagyobb érdeke kívánja, hogy azon tényezők illetékessége, melyek az államjogi kérdések megoldásánál közreműködnek, minden oldalról jogosítottak ismertessék el. Horvátország kitűnő hazafi köreiben azon nézet tört magának utat, hogy a horvát népnek ismét szilárd tét kell lába alá nyerne, s hogy ezt csak az államjogban találhatja föl, mely a magyar korona országainak közös tulajdonát képezi, de csakis közösen tételhetik érvényessé, mert feloszthatlan. Végül a „Debatte“ figyelmezteti a horvátokat, hogy ha az államjogi kérdésekben a fusio-párthoz csatlakoznak, akkor a magyar országgyűlésen minden más pontra nézve testvéri előékenységre fognak találni; mig ellenkezőleg ismét új csatlódásoknak teszik ki magukat, Magyarországnak a kiegyenlítés ismét fenakad, s a birodalom ismét dr. Mühlfeld jogbölcsészében keresi bajainak orvoslását, — természetesen az ismert sikerrel.

Az „Oestr. Ztg.“ pesti levelezője is azt tartja, miszerint a birodalom ügyei ismét összebonyolodnának, ha a horvátok Horvátország államjogi kötelekét Magyarországgal csak az Uralkodó, mint a magyar korona közös képviselője azonosságában akarnák fentartani. A magyarok t. i. azt mondják, hogy a magyar korona integritása más valamit jelent, mint az Uralkodó pusztá azonosságát; azzal az egyes magyar tartományok vegyes real-unioja van egybekötve, melyet immár, ha a horvátok viszesztantának s függetlenül Magyarországtól a parlament birodalmi képviselőbe követeket küldenek, ezáltal nemcsak a magyar korona integritása van egyenesen kérdés alá helyezve s Horvátország teljességgel kiszakítja magát a magyar koronai kötelekből, de oly organismust fogad el, mely a magyar önálló korona államjogi fogalmait tökéletesen megsemmisíti. Nem kell különben feledni, ugymond tovább a levelező, hogy ha a horvátoknak sikerül, egészen függetlenül Magyarországtól járni el a birodalmi képviselő kérdésében, ezzel ők sem a febr. alkotmányt, sem Magyarország dualismusát (élén a birodalmi küldöttséggel) nem fogják elfogadni, sőt inkább foederalista célzatokhoz hajlani, a csehekhez csatlakozni, s oly birodalmi szervezetet fognak küldeni, mely ellen a magyar országgyűlés bizonyosan, s valószínűleg a német örökös tartományok is küzdendnek. — Aztán van egy további kérdés: „miként fogja Horvátország a magyar tartományoktól elszakítva, a reá eső államadossági hányadot s más birodalmi pénzügyi köteleket egyedül sajátjából fedezhetni? Ha a fenálló általános „államer-szény“, mely jelenleg mindent egymással összevegyit, nem fog többé létezni, ki fogja aztán Horvátország deficitjét fedezni? Magyarországgal államjogi kötelekben álland. Az anyagi érdekek tehát oly tényezőt képeznek, melyet Horvátországnak nagyon meg kell szívelnie.“

Deák Ferencz beszéde.

A pesti belvárosi választók Deák Ferenczet megválasztván, egy tisztelő küldöttség által hívták meg nagy bazánkiát választói közé, a ki üdvözlő beszéddel fogadtatván, következő beszédet tartotta:

Tisztelt polgártársaim!

Minél sulyosabb a kötelesség, melynek teljesítésére önök szíves bizalma felszólít; minél válságosabb az idő, melyben e felszólítás történik: annál nagyobb megtiszteltetés ez reám nézve.

Szívesek voltak önök szerény politikai pályámnak multját kezességül elfogadni a jövőre. Hálával ismerem el e gyöngédséget; nem volnék képes más kezességet nyújtani.

Múltán és teljes joggal követelik önök tőlem, hogy mint képviselőjük a hon javának előmozdítására fordítsam minden erőmet, s együttműködve azokkal, kik hivatva vannak intézkedni az ország ügyei felett, törekedjem a jelenben oly igen sulyos szenvedéseket megszüntetni, a nélkül azonban, hogy a baha jövője kockáztatva legyen.

Oly szent kötelességet szabtak önök előmbé, melynek érzete minden jó embernek kebelében él. Nem kötötték bizalmukat részletekhez, s nem kívánták tőlem, hogy már előre számoljak meg azon eszközökről is, miket leginkább célra vezetőknek tartok.

Lelkem mélyéből köszönöm e teljes bizalmat, mely néhány szóban kimondja, mit várnak önök attól, kit képviselőjüknek választottak. E néhány szó egyszerű, határozott, s mindent magában foglal. E néhány szó nem egyéb, mint az: hogy teljesítem polgári kötelességemet.

Ennél többet senki nem tehet, kevesebbet tenni senkinek nem szabad.

Ha Isten engedi, hogy szép, de nehéz megbízunkat óhajtott sikerrel végezhessük, a kedvező eredmény nem egyes embernek leendő érdeme, hanem együtt s egyaránt mindazoké, kik Isten áldása mellett hű és ernyedetlen közreműködésük által eszközölték a jót, s meggátolták a mi káros és veszélyes lehetne.

Sok szép remény van köte ezen országgyű-

lésnek működéséhez, sokkal több talán, mint a mi jelenben létesíthető.

Oly igen sok, mi a nemzetnek fáj, oly sok és fontos, mit e bazában javítani s alkotni kellene, hogy mindezen bajokon azonnal teljes mértékben segíteni, s mind azt, a mi hasznos, sőt szükséges volna, rövid időn létrehozni valószínűleg meghaladja képességünket, s az ország kimerült erejét.

Csak égető bajainkat orvosolhassuk ez úttal, csak alapját vehessük meg bazánk szebb jövőjének; az idő, s a bilenseiből felszabadult szellemi s anyagi erő folytonos működése létrehozandja majd, a mi még hiányzik, s mit most elérni nem lehet.

Igaz úgy mellett a tiszta és szilárd akarat, s a kölcsönös méltányosság sok akadályt legyőzhetnek. Mi az igazságot és méltányosságot nem csak követelni, hanem teljes mértékben viszonozni is akarjuk. De mindamellett politikai hiba volna, már előre teljesen biztosítottak tekinteni ügyünk szerencsés kimenetelét, s erélyt és óvatosságot főleg legesnek tartani; más részről polgári bűn volna már előre reményt vesztve lankadni a munkában és küzdelemben. Az igaz ügynek mindig van jövője, ha azt erély s eszélyesség támogatják.

Időnk előtté tehát ne örüljünk; de ne is esügedjünk el soha. Ne tekintünk valószínűnek, de ne is tartunk lehetetlennek, hogy a sors és elleneink hatalma, talán örönkor korlátoltsága, sőt meg lehet saját tévedéseink is, háttérbe szorítják ismét egy időre óhajtsáink valószínűsét. Bizzunk; de sem a sors kedvezésében, sem a magunk erejében, sem mások segélyében ne bizzunk vakon. Cselekedjünk erélyesen, de megfontolva. Ez feladatunk. A siker Isten kezében van!

Ki az, ki helyzetünkben a jövőről biztosan szólhatna? Ki merné magáról állítani, hogy ereje nagyobb, mint a nehézségek, és hogy tévedni semiben sem fog?

Ki az, ki mint képviselő többet ígérhessen mint azt, hogy szándéka tiszta lesz mindenkor, s akarata szilárd, s hogy őnzést, mellékes tekintetet ismerni nem fog, hanem minden erejét s tehetségét hazája közjává fogja szentelni?

Ezt ígérem én is önöknek tisztelt választóim őszintén s a legtisztább lélekkel. Fogadják ezen ígéreteket oly szívélyes bizalommal, minővel képviselőjükké választottak. Fogadják újra hálámat a megtiszteltetésért, s tartsák fenn ezentul is bizalmukat, szeretetüket irántam.

A belvárosi választás volt a legméltóságosabb s egyúttal a legegyszerűbb is.

Az országgyűlés tagjainak névsora.

Királyi biztos gróf Folliot de Crenneville Lajos, cs. kir. kamarás, valóságos belső titkos tanácsos és altábornagy, az ausztriai császári katonai érdemkereszt tulajdonosa stb. királyi főkörmányszéki elnök.

Kemény Ferencz báró (magyar-gyermónostori), cs. kir. valóságos belső titkos tanácsos, az erdélyi nagyfejedelemségbeli karok és rendek előülője.

Királyi főkörmányszékek: Fogarasi Mihály, rom. kath. püspök, gr. Nemes János, idős Groisz Gusztáv, b. Bornemisza János, id. gr. Bethlen Gábor, Haupt Frigyes, id. b. Kemény Domokos, Nagy Elek, Schmidt Konrad, Lázár Sándor, Jakab Bogdán, Rannicher Jakab, Dániel Imre, Butyán László, Pataki Dániel, Gebbel Károly, Pál Sándor, Hájós János, Popovics Szerván, Schreiber Frigyes, Kovásznai Goch József, Bárb Miklós, Poruciu Samuel, Vajda László, Székely Dániel, Kedves Alajos, Gruz Albert, Bell Frigyes, Kronberg József.

Kir. tábla: B. Apor Károly, Aldulianu János, Szentgyörgyi Imre, Sebestyén Gergely, Orbán Mibály, meghalt, Kabos László, Tribusz Antal, Moga Demeter, Stojka Antal, Román György, Mezei István, Pap Máté, Kaétanu Miklós, Bodola János, Berzevizci József, Sándor János, Topler Károly, Gáll Lajos.

Főispánok: Pogány György, Ládai Ágoston, gr. Beldi Ferencz, b. Kemény György, b. Jósika Lajos, b. Bánffy Dániel, Véer Farkas, báró Nopcsa Ferencz, Puskári János, Bobeczeli Sándor, Dániel Gábor, gr. Kálnoki Dénes, Mikó Antal, b. Horváth Albert, Beldi Gergely.

Kir. hivatalosok: Angyal György, báró Apor Lázár, b. Apor József, Balási József, b. Bálinti József, b. Bánffy Albert, gr. Bánffy Miklós, b. Bánffy Zsigmond, Baranyai Gergely, Barsai László, Baritzu György, gr. Beldi György, gróf Bethlen Domokos, id. gr. Bethlen Ferencz, ifj. gr. Bethlen Gábor, gr. Bethlen Imre, id. gr. Bethlen József, ifj. gr. Bethlen Lajos, gr. Bethlen Mihály, id. gr. Bethlen Pál, Binder Pál György, Biró Pál, Bodola Samuel, Bologa Jakab, Boér György, báró Bruckenthal József, Constantin Joán, gróf Csáki György, Czák Károly, b. Diószegi Antal, Dobra Sándor, Domzsa György, Dónát Farkas, Eránosz Jeremiás, gr. Eszterházi László, Fekete Samuel, Filsch József, Földvári Ferencz, Földvári György, Földvári József, b. Friedenfelds Drotleff Ödön, Fülöp Cs. István, Gál János, Gálfalvi Imre, b. Gerliczi Albert, Gyárfás Elek, gr. Gyulai Ferencz, gr. Gyulai Lajos, gr. Haller Ferencz, gr. Haller Ignác, b.

Henter József, Herberth Eduárd, Herberth Mihály, Hollaki Ferencz, Horváth István, b. Iuczedi Zsigmond, Istvánfy Pál, Iszlai László, b. Jósika János, Kabós Dániel, gr. Kálnoki Pál, Káptalan k. fehérvári, kanonok Hubácsék Ádám, Boldogságos Szűz Máriától ezimzett Koloz-monostori Convent, kanoonok Lönhart Ferencz, Keceli Mihály, Keserű Mózes, Kirebner Frigyes, gr. Kornis Gábor, Koronka Antal, Kovács István, Kriza János, Lászlófi Antal, Lészai Lőrincz, Máccláriu Illyés, Macskási Péter, Majeru János, Mán Péter, Máriaffi József, gr. Miksa János, gr. Mikó Imre, b. Miske Imre, Moldován Demeter, Mőza József, Munteanu Gábor, Nagy József, b. Nopcsa László, Papp Alajos, Pekri Imre, meghalt. Pőcsa János, b. Pap Zenobus, Pap Macedon, Pap Vazul László, Radnothfai Nagy Sámuel, b. Rauber Károly, gr. Rhédei János, Retegyi Mihály, Róth Frigyes, b. Rosenfeld Lipót, b. Salmen Ferencz, b. Löventhal Schaller Károly, b. Sagona András, Schneider Frigyes, Simon Elek, Coate Sterka Suluciu, Szabó Lajos, Szacsay Zsigmond, Szalánczi József, Szeredai Ignác, Id. gr. Teleki Domokos, gr. Teleki Miklós, gr. Teleki Sámuel, Teutsch György Dániel, gr. Toldalagi Mihály, gr. Thoroczkai Miklós, Thoroczkai Sándor, Trausch József Ferencz, Ugron István, Ugron Lázár, Ujjfalvi Sándor, Váncza József, gr. Vas Albert, gr. Vas Miklós, Vasits Pál, Wächter József, id. b. Vesselőnyi Ferencz, Zimmermann András József.

Megyéék követői: Alsó-Fehérmegye: Br. Kemény István, Boér János. Felső-Fehérmegye: Pőcsa Ferencz, legifj. gr. Bethlen Gábor. Küküllőmegye: Gr. Bethlen Farkas, Szilágyi Lajos. Tordamégye: Tisza László, ifj. b. Huszár Károly. Kolozsmegye: Zeyk Károly, Hossz József. Dobokamegye: Vajda László, Ocsvai Ferencz. Belső-Szolnokmegye: Torma Károly, gr. B. thlen Sándor. Hunyadmegye: Gr. Kun Gothárd, Pára Antal.

Vidékek követői: Fogaras vidéke: Antonelli János, Macelláriu János. Naszód vidéke: Florián János, Muresán Joachim.

Székek követői: Udvarhelyszék: Id. gr. Bethlen János, b. Rauber Ferdinánd. Háromszék: Turi Gergely, Berde Mőza. Csikszék: Mikó Mihály, Mihály Gergely. Marosszék: Gr. Rhédei István, Nagy Sámuel. Aranyosszék: Zeyk József, Fejér Márton.

Szász székek követői: Szébszék: Herberth Eduárd, Capp Agoston. Segesvárszék: B. Bedeus József, Wultschner Ferencz. Medgyesszék: Biedersfeld Frigyes, Graeser Frigyes. Szászsebeszék: Lönhardt Károly, Trauschenfels Ödön, Nagysinkszék: Dr. Schvartz János, Haener Henrik. Köhalomszék: Konrad Mőriez, Melasz Vilmos. Szerdahelyszék: Dr. Rafiu Péter, Moscher Károly. Ujegyábszék: Mangesi Károly, Dröttleff Vilmos. Szászvárosszék: Balomiri János, Tulbás János. Brassó-vidék: Brennenberg Ferencz, Brennenberg Gyula. Beszterce-vidék: B. Löventhal Sámuel, Thiemann Frigyes. Seeben városa: Rannicher Jakab, Schneider József. Brassó városa: Bümches Frigyes, Wächter Frigyes. Segesvár városa: Gull József, Wagner Frigyes. Beszterce városa: Decani Károly, Flager Károly. Medgye városa: Maager Károly, dr. Binder Lajos. Szász-Régen városa: Birthler Frigyes, Meltzi Sámuel. Szászváros: Dr. Lészai Dániel, Schuller József. Szászsebes város: László Agoston, Binder M.

Taxális városok követői: Kolozsvár város: Gr. Lázár Miklós, Mikó Lőrincz. Maros-Vásárhely város: Dőza Elek, Dőza Dániel. Károly-Fehérvár város: Szoboszlai György, b. Kemény Gábor. Szamosújvár város: Gajzágó Salamon, Simai Gergely. Erzsébeth város: Csiki István, Karácsonyi János. Fogaras város: Gr. Esterházi Kálmán, gr. Haller Ferencz. Abrudbánya város: Sebeni Ferencz, Szilvási Miklós. Vízakna város: Tmár Károly, Szőcs Sándor. Vajda-Hunyad város: Benedicti Albert, Petkő Lázár. Kézdi-Vásárhely: Pap Lajos, Benkő Károly. Sepsi-Szt.-György város: B. Szentkereszt István, Vida Dániel. S.-Udvarhely város: Boér János, Kassai Ignác. Bereczk város: Fejér János, Domokos László. Csik-Szereda város: Gező János, Orbán János. Szék város: Felszegi Samu, b. Bánfi János. Kolozs város: Veress Sándor, Pethe András. Ilyefalva város: Székely Gergely, Lukács Ferencz. Oláhfalva város: Both Károly, Albert Mihály.

Kül- és belföldi levelezés.

A. V. Ársád m. 11. é. nov. 24.

Furesa dolog az, mikor az ember gyarló erővel bár, de a legtisztább szándékkal felépít valamit, s bár szilárd az épület s jól néz ki, neki állanak s kezdik lebontani a vakolatot, minden áron bebizonyítani akarván, hogy méz helyett agyag porond vegyület van felhasználva: s egyenként kezdik kibuzogatni a téglákat, állítván, hogy azok sem a legjobban égett fajtából valók!..

Igy jártam én is, midőn e nagyra becsült lapok 134-ik számában közölték tudósításomról megvagyok támadva, melynek megírásánál — az igazságot és a jelen viszonyokat tekintve — minden áron azt kelle kiemelnem, hogy e nemes szék minden polgára, érett és méltó azon magos bizalomra, mely feléje is fordult!..

Ezzel szembe nekem esik a „Korunk” 138-dik számában y. ur, s kezembe nyomva az arithmetikát, igen csinosan utasítással lát el, midőn azt

mondja, hogy: „számító tehetségemet jobban igyekeztem kimutatni.”

Itt egy régi anekdota jut eszembe. Elment ugyan is egy erdélyi-utazó Londonba, hogy annak nevezetességeivel megismerkedjék, s véletlenül egy világot látott angoljal jó össze, kinek utazási czélját előadja, az angol azt kérdi ekkor: hogy Erdélyben melyik városból való? s hazánkba egyszerűen azt feleli: hogy ő bizony éppen kolozsvári!.. Ugy lenne oly szíves — mond az angol — megmondani nekem, mi áll irva a kolozsvári „magyar kapu”? utasunk habozván, az angol neki áll, s szóról-szóra elmondta a kérdéses feliratot, annak történeti emlékével, de egyszersmind figyelmezteti utazóinkat; hogy addig míg saját szülő-városát is kellőleg nem ismeri, ne utazzék idgen országba ismerkedni!

Mielőtt e leiratokat felhasználom, a nagyon tisztelt olvasó közönségre kell hivatkoznom, itélje meg: ha én vétettem-e az arithmetika ellen, midőn csak egy szem mértékre, bizonytalan számokban a Tolnai és Dőza-párt részére 3200 főnyi választót jegyeztek föl, s szem mértékben — az eredmény szerint — csalódom? Vagy y. ur, ki midőn a Nagy Sámuel és gr. Rhédei-párt részére általam félreismerhetlen számokban feljegyzett választókat, 2500 helyett, csak 2,000-nek adja össze?... E tekintetben hivatkozom említett tudósításomra.

E szerint, miután az egyszerű számlálás és összeadásban eléggé világlátottnak képezem magam, bátor vagyok egész tisztelettel kérni y. urat: hogy mielőtt az arithmetikát kezéből kiadná, igyekezzék jobban összeadni!

A második tételben megirigylván a Tolnai-párt bevonulásaik szerepeltetett telivér lovakat, egy sikerült viccet csinál, midőn elismeri, hogy: „a Tolnai-párttól sok és jó lovak voltak a bevonulások alkalmával.” Azonban ajánlanom kell, hogy érintett tudósításomat y. ur még egyszer és figyelemsebben olvassa el, s merítsen abból magának teljes megnyugvást az iránt: hogy lovakat mindkét párt bevonulásainál élet-híven szerepelteték; hogy pedig a Tolnai-párt bevonulásainál miért szerepeltetek nemesebb vérű lovakat? ennek okát keresse azok gazdáiban.

Harmadik tételében y. urnak — bocsánat! — de hamis idézetet látok e szavakban: „a ref. pap-ság papi méltóságát a Tolnai-párttal szembe igen kitette,” hivatkozom ugyan is többször említett tudósításomra, melyben ez áll: „midőn kivétellel papi méltóságukat a Tolnai párttal szemben oly annyira kitétték.”

Ezen idézetből pedig sehogyszem lehet azon értelmet kibetűzni, mintha én saját vallásom föl-kent és oly annyira tisztelt papjainak 48 diki törvényes szent jogát meg akarnám tagadni; s ha ön e tekintetben mégis kételkedni találja, (?) bátorozzék ki kell fejeznie: hogy e tárgyat illetőleg nyilvánított hazafias elvét önnök, egész terjedelmében és szívből osztom!... S ha volt e tárgyra némi szerény észrevételem, az nem a szent jogot, hanem csak az eljárás illett!..

A negyedik, és utolsó tételében y. urnak jogos figyelmeztetését látván, utólagosan is ki kell nyilatkoztatnom, hogy: a választások alatt a Tolnai-párt részére, két catholikus pap is megjelent, hogy azonban ezek egyike csapatot vezetett legyen, azt nem láttam! és miután az ugynevezett „Szent földről” bejött választókat az ősz szakállu Berecki Károly és Berecki Sándor vezették, lehet, hogy y. ur a nagy tolongás miatt, irt vezetőket egyike re-verendát képzelt látni!.. Cserefalvi.

Monostor-szeg. nov. 20.

Tisztelt barátom! Tudva azt, hogy be-cses lapod a jelen politikai viszonyok közt annyira el van foglalva, hogy egyének tért nem igen engedhetsz, mégis ennek dacára is bátor vagyok föl-kérni azon tapasztalat által ösztönözve, hogy a mezei gazdaságot, mint honunk anyagi jóllétének egyik talpköve, mindig lelked előtt lebegett, ugy az egyesekre, mint a közjóllétre egyaránt csak jótékony hatású tagosítási ügy kezelésére becses lapodban helyet adni.

Miután az 1858-dik év december havában a dézsi urbéri törvényszéknél megkezdett monostor-szegi határtagositásunk jelen év october havában, tehát hét hosszú évek lefolyása alatt végre is foganosított, a mely nagyon hosszúra terjedt tagositási ügyünk a csak félig-meddig mult nehéz politikai viszonyok közt, s ugy az egyeseknek is inkább az önérdéket, mint a közös jóllételem előmozdítani vágyók dacára, aligha a jelen évben is eredményre jut, ha e nemes B.-Szolnokmegye ideigl. törvényezéki elnöke mltgos Medvés Mihály ur erő-lyesen és lelkiismeretesen föl nem lép. A miért is a tisztelt elnök urnak szíves köszönetet nyilvánítani el nem mulasztom, ugy szintén működő mérnök Balogh György urnak is.

De nem hallgathatom el azt sem, hogy mikor már az ige testté vált, a kor szelleme infőszavának dacára még most is vannak oly egyének a miveltebb osztályból is, kik az önérdékért föl-ldozni kívánják a közös jóllételem. S így nálunk is noha a tagositás sorsvonás útján történt, mégis a kedélyek némi ingerültsége mutatkozik azoknál, kiknél az önzés vágyai tán nem elégíthetők ki ugy, mint óhajtat.

S miután saját jóváhagyásokkal, jegyzőkönyvek aláírásával a kiszakítás, és törvényes assig-na-

o megtörtént, s birtokukat tényleg is átvették, még sem restelték különben is a communismus eszmé-je mián a tagositással nem rokonszenvező osztálynál a kedélyeket ingerelni.

Nem átaljakk továbbá kétségbe vonni azt, mi ember előtt legszembetűnő, a becsületet és lelkiismeretet. Tartsuk szem előtt uraim Poppénak azon fényes tanát, miszerint az embernek legyen legszűkebb tanulmánya az ember. S míg önnön magunkat nem ismerjük, vagy tán ismerni, és ismertetni nem akarjuk, kerüljünk addig másoknak megítélését, s ne igyekezzünk valódni, hogy ne vádoltathassunk. Maradok tisztelő barátod

Brencsán.

Századvám-vidéké. 61. novemberbő.

Ki állhatná ki a zordon tél jegesítő napjait, ha fagyos keblét egy jövő szep tavasz reménye nem kecsgetné. Ki nem csüggedne el, ha élte sok évein át mindig csak rossz utakon mozoghatva, azon szép reményben nem ringathatná magát, hogy eljövend majd az idő, mikor bár öreg napjaiban szekere, és csontja félelmén kívül indulhat nem kéjj, csak önfentarthatási, kötelessége rendelte útjára, és ha — mit tapasztalataink bizonyítanak — ritkán is valószínűleg szebb reményeink, ki tagadhatná, hogy nem abban élt? hiszen ha a remény kintő napjainkban nem lenne, népünk csüggedésbe veszne. Midőn pedig a sok éveken át táplált remény végre valósul, nemde öröm éleszti egész valónkat és új élet, mint hervadt növényt a rég obajtott gyögy eső. Ily ujja teremő kedves érzet lepett el engem, midőn hazám ugynevezett Századvám völgyén utazva végig, a helyett, mint régebben, hogy szekerem recsegett, csontom ropogott volna, most a napokban a völgyön végig utazám, elérhetve azt minden fájdalom és károsodás nélkül.

Ezen ugynevezett Századvám völgyi utvonallal megvon Alsó-Fejérmegye területén át, — alólról felfelé véve — a maros-újvári álladalmi soáknától fel magyar-hercepi hegytetőig, és ketté hasítja mint egy három n. mérföldnyi hosszúságában a Maros és N.-Küküllő folyamai közti területet ugy, hogy a Maros alsó vidékét Marosszékkal és a további székelvölgyekkel, a Küküllő felső vidékét a maros-újvári soáknával, Tordával, N.-Enyeddal és továbbjaival (contiguit e. s.) valamint ezen vidék alsó, és a százföld tetemes részeit a mezősséggel is, a hazánkban lehető legterjedebb uton köti össze, és így megforditva.

Hogy mily kinos és az évek mindenik részében veszedelmes, és csaknem járhatatlan volt ezen nevezetes utvonallal, tegyenek arról bizonyosságot főleg borkereskedő szász, és fanemlekek iparoskodó székelvölgyek, kik a sok kiállott veszély miatt attól eltértek, s a nélkülözhetetlen kereskedéseiket végtelenül hosszabb és költségesebb utvonallra tették át, és tesszünk mi több ezer vidékiek, kik élet-körülményeink által azon utvonallra kényszerítve voltunk; hány darab marháinkat rontottuk meg azon, természetmenny felesleglünk mennyi károsodások és veszélyek között szállítottuk vásáros tereinkre, s a csaknem járhatatlan ut félelmében mi mindent nélkülözött bár igénytelen háztartásunk, mit nélkülözöttünk nem kelle vala!

Örömmel tudathatom most már és szemtanulag hirdetem azoknak, kiket érdekel s még nem tudnak, hogy Századvám völgyében ezen hazánkra és kiválólag réánk nézt vidékiekre élhetősükre nélkülözhetetlen utvonallal készülőben nemesek, de nagy részt már elkészítve és ki is porondozva, ugy hogy, mint biztos forrásból tudom, ez év őszin az egész vonal használat alá jön. — Na ne kerül-jetek hát minket a jövődöbe ki iparos székelvölgyek és szász atyánkfiai, hozzátok mi eladni, s vigyék töl-lünk, mi venni valótok, jó uton fogtok jöni, menni, szekereitek marháitok után illő terüht tehettek; nincs ez utvonalon többé sűppedék, hol megreked-jetek s hat ökör alig vonhasson ki, nincsenek hid-nélküli vízmosások, hol tengelyetek törjék, és ma is már bátran mozoghattok azon, nincs miért re-megjenek utánatok honmaradt kedveseitek, mintha a hánykodó tengerre indultatok volna ki, ez ut-vonalat véve magatok elébe. Nemes Alsó-Fejérmegye mltgs főispánja tapintatosan ítélte meg megyéje szükségét, s erőlyesen intézkedett ott, hol szükség volt, s győzte le azon haszontalan akadályokat, melyek sok évek óta több hatalomnak ez utvonallal létesíthetése a kislekelték által eltávolíthatatlann elejekbe gürdítve voltak, — köszönet nekike, Századvám völgyében jó utunk lesz, és vajha követésre méltó kötelessége érzetét, jó akaratát mindazok el-sajátítanak, kik szerencsések a batalompálcáját kezökben tarthatni.

Teljesen elévén készültve már még e folyó év őszin ez ugynevezett századvám-völgyi utvonallal, ke-reskedelmi s gazdasági tárgyainknak elszállíthatá-sok tagadhatatlannul újból nagy lendületet, és sok időt nyarendenek, hát még mennyi testi, és lelki nyugodalmat? és ha már ez meglesz, mi annyi, mint bizonyos, mi jól, és jót tenne ns Küküllő-vármegye, ha az ó-sályi völgyön keresztül a Rad-nothttól a herepei hegytetőre vivő, és már még a bezirkerei által elkészített utvonalon az egy pár összeroskadt hidat elkészítténé, miáltal ezek az ál-dását vonná maga után, egy nagy vidéknek a min-denfelé való közlekedhetést megnyitván, midőn ma az a szó teljes értelmében attól elzárva, avagy ha nem is merőben, de bizonyára a már, a mivelte vi-

lág által eltörtött tortura minden kinjainak teszi k magát, ki a meg kell lenni által kényszerítve, há-zát oda hagyni merészli. Mindenki azonban, tudja: mit miért teszen, így ns Küküllő-vármegye hatósá-ga is, hogy azon egy pár hidat miért nem csináltatja meg, s zár el minket a kész jó utól irtalmatlan rossz utra. Legyen minden, a mint van, a remény engem nem hágy el, hogy eljön az idő, mikor e hidak is meglesznek, s még élvezzük, és ezt azért hiszem, remélem, mert tudja azt a hatalom, hogy a hon csak ugy lehet boldog és szerencsés, ha a hatalom védelme alá bizott polgáiraival szemben kü-telességén túl bár nem is teszen, de azt helyesen fogván fel, híven és szorgalmasan teljesíti. I. S.

Különfelek.

Lapunk mult száma a délelőtti postá-ról általunk elháríthatlan akadályok miatt maradt le.

* A „P. Corresp.”-nek távirják Kolozsvár-ról e f. hó 24-ről: Tegnap a szászok conferentiát tartottak. Harminez képviselő vett benne részt; 14 az unio mellett, 16 ellene nyilatkozott. A holnap-i ülésben az igazolások fognak tárgyalatni. Hétfőn a válaszfelirati vita megkezdődik. — Azt hisszük e közlés még igen korai, a szász conferentiák zárt ülésében tartatván, határozataikról biztos tudomá-sunk nem lehet. Kősa hírek itt is keringettek, de miután semmi biztos alappal nem bírtak, nem tar-tottuk helyesnek közlésüket. Egyébirant meg va-gyunk győződve, hogy a szász képviselők közt a gyűlésekben alkotmányos érzelmű férfiakal fogunk találkozni.

* A közelebbi gyűlésekre, melyek mind-inkább fontosabb kérdésekkel kezdenek foglalatos-kodni, feszült kíváncsisággal vár a közönség. Ré-szünkről igyekezni fogunk, hogy közleményeink gyorsak és pontosak lehessenek.

* A pesti és vidéki lapok nagy része la-punkból veszi át országgyűlési tudósításainkat, még pedig a nélkül, hogy szükséges vagy legalább méltányosnak találják a forrás megnevezését. Ezt csupán azért jegyezzük meg, mert éppen azok te-zik, kik sokszor igazán a legpiszkosabb polemiát folytatnak két-három sorból álló, s egymástól át-vett híresekért.

* A „N. Fr. Presse” megemlíti azon ma-gyar körökben nagy határozottsággal felmerülő hirt, hogy, mint a galicziai országgyűlés megnyitását, ugy a magyar országgyűlést is egy amnestia kibo-csátása fogná megelőzni. Vajha valósulna e hír, s sokat szenvedett politikai foglyaink Almásiék, s a még korábban elfogott Stancsics, kire külön-ben oly kemény csapást mért sorsa, visszatérhet-nének családjuk körébe.

* A magentai herczeg csakugyan Austriá-ban, de nem Bécsben van, sőt valószínűleg feltett czélból mellőzte Bécsot, hogy sógorával de Castries urral, ki viszont Sina bárónak véje, ez utóbbinak morvaországi jóságára menjen. Valyon csak vadá-szat végett mulat-e ott, azt a „Glocke”, mely után e kirt közöljük, sem erősíteni, sem tagadni nem akarja. Mindenesetre a magas politikai conjuncturá, melyeket itt létehez kötöttek, nagyon távolról lát-szanak eredni.

* A „F. L.” írja: A csőd megszüntetése után Molnárnak meg van engedve, hogy ismét me-gnyithassa, de csak oly föltétel alatt, ha bizonyos összegnyi biztosítékot tesz le a hatóság kezei közé. Molnár most Reszler debreczeni igazgatóval akar szövetkezni az igazgatás közös vezetésére.

* Lapunk egyik közelebbi száma közlé ama borzasztó rablőgyilkosságot, mely szerint Berente Ferencz négy gyermeke lőn nagy kinnzással kivé-gzve. Ezek gyilkosait a nemesis már utólré, el-vevén a törvények szerint is megérdemlett bünteté-süket, halálért háált. A baramiák hárman voltak. Neveik: Berente Gábor, (a meggyilkoltak nagybáty-ja, ki a főözinkos volt), 22 éves, kecskeméti szűle-tést, r. kath. nőlen, gulyásbójtár volt; lefagyti Ta-kács István, 29 éves, izsáki születést, r. kath. nő-len, napszámos volt: és ifju Kis János, 22 éves, vadkerti születést, r. kath. nőlen, gulyásbójtár volt. Ezek közül az első gyilkolta meg a legki-sebb unokaöccsét: Laczit; a középső és az utolsó gyilkolták meg a többi három gyermeket. L. Ta-kács István ölte meg késsel a kis leányt s a Pali gyermek fejébe is ő vágta be (a halántéknál) a baltát; s mind a kést, mind pedig a baltát bennök hagyta. Midőn még a kis leány nem volt meghalva, Berente Gábor gunyolta haramiatársát, hogy már azt a kis leányt nem birta megölni? S azután döfte belé a kis leány mellébe l. T. I. a kést. E három bitófavirág már a siralomházban volt, midőn Berente Gábor az utolsó órájában magától könyi-latkoztatta, hogy a mult évben egyszer ő már gyil-kolt, s pedig egy zsidót az országuton; kit azután ki is rabolt. Legelőször Kis Jánoson, azután lefa-gyiti Takács Istvánon s legutóbb pedig Berente Gá-boron hajtottat végre a halálos ítélet.

Politikai hírek.

Angolország. London, nov. 21. A Dub-lin felett uralgó erőkben a kormány rendeletéből megszorítottak az őrségek. Az őrk megkettőz-tettek, a csapatok mindenütt consignáltattak, a ti-zérség felkészültlen várja a parancsokat. Az éjen át nagy izgalom uralkodott Dublinban.

Franciaország. Páris, nov. 20. Az angol kabinet híre szerint nagy meglepetéssel látta, mikép csatlakozott Napoleon császár a Cuza elleni lépésekhez, midőn ennek cselszövényeiről Obrenovits Mihályval a porta ellen, értesültek. — Ennek következtében az angol külügyi hivatal ujabban befolyását Konstantinápolyban és Kairóban akkép gyakorolta, hogy megmutassa, miszerint minden állítólagos féltékenység és ellenmondások Anglia és Franciaország között eltűntek; hogy mindkét hatalom keleten most egyenlő politikát követ. Sir Henry Bulwernek, a Suez-csatorna legnagyobb személyes ellenesének visszahívása, Anglia békülékeny hangulatának első jele gyanánt tekinthető. A diván maga részéről ép úgy Anglia ösztönzésére, a francia hódítványokat Algírban elismerte — a tény és a mód, melylyel ez történt, már jelentve volt, — s így a mint mondják, csak logikai lenne az ebből vonható azon következtetés, hogy a két nyugati hatalom között e pillanatban, nevezetesen a keleti kérdést illetőleg, a legbarátságosabb egyetértés uralkodik. A „Köln. Ztg.“-nak írják: Osztrák részen igyekeznek a bécsi és madridi kabinetek viszonyát minél barátságosabb színben tüntetni fel; még azt is állítják, hogy Bermudez de Castro a bécsi spanyol követet utasította volna felvilágosítások adására, Olaszországnak Spanyolország általi elismerését illetőleg. Ezek szerint az elismerés nem volt egyéb, mint egy fait accompli elfogadása, mely tetteleg létezik most, de a mely semmikép se csönkíthatja a Bourbonok örökösödési jogait Nápolyhoz; sőt még azt is beszélik ezen hír terjesztői, hogy Florenzben is tettek volna spanyol részről olyan nyilatkozások, melyekből kétségtelenül kitetszik, hogy tulajdonképpen micsoda szempontból veszi a királyi kormány ide vonalkozólag a dolgokat. Mindezek azonban ép oly kevés hitelre méltók, mint az, hogy Napoleon császár Bismarck grófnak bizonyos „insinuatora“ azt felelte volna: nem bírom a szívemre venni, hogy Európa békéjét megzavarjam!

Páris, nov. 20. Frankfurtból jelentik: Bajorság a bécsi és római udvaroknál hivatalosan jelentette Olaszországnak általa történt elismerését, s e cselekményt a pápai nunciussal és II. Ferenc király képviselőjével is tudatta.

Olaszország. Florenz, nov. 18. A parlament megnyitására írja a „Köln. Ztg.“: A tegnapi ünnep alkalmával az idő nem volt kedvező. Mindazáltal már egy órával az ülés kezdete előtt minden karzat ép oly számos, mint fényes közönséggel volt megtelve, melynek Olaszország legszebb hölgyei a legdagdagabb öltözékekben még különös bájt kölcsönöztek. Az ülésszak nagyszerű terme először mutatkozott átalakítva, azonban kevés díszrethet részesült. Nevezetesen az egyik oldalon a templomi karzatok módjára készült diplomata-páholy egyáltalán rontja a symmetriát és minden arányt, a nélkül, hogy más részről sikerült volna az építésnek, a terem acusticáját, mi mégis a főcél volt, czélyszerű módon szabályozni. A szabadon maradt rész különben izletesen van berendezve; a követek két bársony ülési patkó alakban emelkednek hat egész hét lépcsőn. Azon a helyen, hol különben az elnök ülése és az irodák voltak, most a trón volt felállítva. Szónoki tribune, köztudomás szerint nem létezik az olasz parlamentben, miután a követek, angol szokás szerint, helyükről beszélnek. Hogy a közönség igényeinek, a mennyire lehet, elég tétessék, a követek padai megett még álló helyet hagytak a kíváncsiak számára. A rész-

vét mindkét kamaránál ürvendés; az olasz politika kitünőbb személyiségei közül senki sem hiányzik; a hiányzó követek majdnem kizárólag a legsebsőbb baloldalihoz vagy a piemonti fractiohoz tartoztak. A senatorok között nevezetesen a tisztes Cino Capponi vonta magára a közfigyelmet, kit vakasága folytán két barátja vezetett. A parlament minden tagja különben, még a katonai osztályhoz tartozók is, polgári ruhában jelent meg, fehér szalaggal, míg a karzatokon az egyenruhák és az arany himzések csillogtak. A diplomata-páholy első sorában lehetett látni Mária orosz hercegnőt leányával. A porosz követ e hölgyek irányában különös figyelmet tanúsított, s a parlament kitünősegeit látszott nekik megmutatni és megnevezni. Az angol követséghez csatlakozott Layard, ki már jó ideje itt időzik. Nehány perczel 11 óra után lépett be a király, kísérve Humbert és Amadée hercegektől, s udvari tisztjeitől. A lelkesült fogadtatás, melyben részestült, látható meglepetéssel idézett elő Victor Emanuelnél, s ő többszörösen meghajolva köszönt. Letült a trónon, s Natoli a gyülekezetet szintén leülésre hívta fel. Ezután következett a 9 senator és az összes követek felesketése; az előbbieket közt első volt Humbert herceg, E szertartás után, melynek Cortese a senatorok és Natoli a követek neveit olvasta fel, a legfeszültebb hallgatás állott be, s a király felolvasta erős hangos szóval a beszédet. A római kérdést és a zárdákat illető helyek a legmagasabb tetszéssel találkoztak, Cantu és barátai nagy boszuságára. A előbbi megfordult s elég hallhatólag mondá: „A karzat, az tapsol!“ Midőn a király a várokozásnak most bekövetkezett nagyobb könnyebbségéről beszélt, észrevették, hogy a baloldali bizonyos körök felé tekintett. — Nemelyek a Velenczére való célzást nem találják elég erőlyesnek; sőt azt is akarják ebből következtetni, hogy a kormánynak különös okai vannak, binni a velencei kérdés békés megoldásának lehetőségében.

Az „Observatore Romano“ közli a központi bizottság legújabb programját, mely szerint kell eljárni a jelen körülmények között, minden nemzeti clubnak: „Semmi támadó mozgalom, ha nincs a conservatívek vagy a kormány által jelezve; semmi korai, határtalan örvendés a francziák elmenetelétől; a pápa világi hatalmát kiméletlenül megtámadni, e mellett a brigantagiot, a hiányos igazgatást, a megvásárolható igazságszolgáltatást, a jóérzelmetek üldözését, az elűzött dynastiák visszavezetésére szolgáló kísérletet, a nyilvános hitelvesztést s a többi felhasználni, Rómának kell Olaszország felé menni, nem pedig Olaszországnak Rómába menni, táplálni a belföldi csapatok közt létező hangulatot a testvérítésre, Franciaország sem compromittálni, sem pedig megsérteni, a pápa személyét védeni, és őt elmenetelében segíyezni; de a távozása utáni napon a nép uralmát rögtön kihirdetni.“

A francia csapatok elvonulása lesújtólag hat a magas clerusra, de a curia el van rá határozva, a sokszor fenyegetőleg emlegetett manifestumot Európa hatalmaihoz kiadni, mely méltóságteljes, de egyszersmind igen komoly hangon lesz tartva. El volt terjedve a híre, hogy a francia katonáknak nagy kedvök lett volna a pápa katonáit jól megdöngetni, hanem ezeknek meg volt parancsolva, hogy ki ne mozduljanak laktanyáikból. Római tudósítások szerint a pápa meglehetősen bucsuzott el a francia tisztektől.

Németország. Berlin, nov. 22. A „Prov. Corr.“ azon nézet ellen kel ki, hogy a francia had-

sereg leszállítás következtében a porosz hadsereg-nél is lehetségesek, sőt szükségesek a leszállítások. A porosz kormány nem vonakodik Franciaország példáját követni, ha ott valóságos és lényeges leszállítások történnek, de miután a Franciaországban ezéba vett leszállítások nem bírnak jelentőséggel: igazolhatlan kívánság, hogy a porosz hadsereg intézményei megbolygattassanak. A ministerválságról szóló hírt a „Prov. Corr.“ merőben alaptalan-nak mondja.

Az „Elbf. Ztg.“ Poroszország s Austria viszonyára vonatkozólag felettébb érdekes dolgokat közöl, melyek valósága bevarandó. A nevezett lapnak Berlinből ezeket írják: „Poroszország szemmel láthatólag nagy elhatározás küszöbén áll. Már tökéletesen megelégette az osztrák ármánykodásokat, melyek annál kellemetlenebbek, minthogy nem lehet azokat megfogni, sőt inkább, valahányszor a bécsi kabinet feleletre lenne miattok vonandó, szétpárolognak, mint a köd, s így Poroszország ott áll, hogy nem is diplomatiail uton, hanem egyenesen az austria császárnak ultimatumot terjesztend elébe. Nem lehet rosz néven venni a berlini udvarnak, valamint Bismarcknak sem, hogy véglegesen tudni kívánják, hogy mit jelent hát tulajdonképpen a bécsi főhivatalos lapok piszkolódó hangja, s mit jelent Metternich bg azon bizosságteljes modora, melylyel Párisban tesztájjra mondja tartózkodás nélkül akáki előtt, hogy eljő még annak is a napja, midőn Austria Poroszországtól menekülve, saját akarata szerinti szövetséget kötend. (Világosan a francia szövetség értetik.) Ugy látszik, Bismarck Párisban sokkal többnek jutott tudomásához, hogysem még tovább lehetne őt bolondítani. Nagyon világosan szólott ő Párisban Poroszországnak németországi köteleseiről, valamint arról is, hogy a francia határon egy talpalatnyi német föld se fog soha átengedtetni, mint szintén az új olaszországi „lehetetlenségek“-ről is; és bizonyára meg is értették őt tökéletesen, s annál több figyelemmel és bizalmatlansággal fogják ezentul kísérni. De ha arról győződött volna meg, vagy győződhetnék meg később, hogy Austria adandó körülmények közt nálánál kevésbé scrupulosusan gondolkoznék, akkor bizonyára gyorsan fogná magát elhatározni egy oly merész szellem, mint ő, s megadná a jelt azon függő fellebbentésére, mely mögött már annyitervet kovácsoltak Európa átalakítására, annyival inkább, mivel udvarának beleegyezéséről bizonyos. Az európai legitimitás legfelsőbb körében felismerik a pillanat komolyságát. A porosz özvegy királyné, az osztrák császár anyjának testvére, ismét találkoztak ezuttal Párisban, előbb a királylyal értekezvén Erzsébet királyné. Mindenből következtetni, hogy Austria végre csakugyan látja az óra komolyságát, s engedni fog. Az osztrák részről Párisban eddig üzött politikának teljes desavonálása körül fog a kérdés. Majd meglátjuk, lelepend-e Metternich s hozzá tartozandói a színpadról, vagy újból valami 2 hónapig tartós újabb határidőt fognak kitalálni.“

Ujabb. Császárné ő Felsége a következő nőket: Székelyi Majláth Stephanie, sz. Prandau Hillebrand bárónő; báró Sennyei Mária, sz. Fiáth bárónő; gr. Barkóczy Antonia, sz. Festetics grófnő; gr. Török Zsófia, sz. Révai bárónő; gróf Festetics Adél, szül. Almási grófnő;

gr. Zichi Irén, sz. Meskó bárónő; gr. Dessewffy Paulina, sz. Wenckheim bárónő; gr. Pálffy Geraldine, sz. Károlyi grófnő; marquise Pallavicini Helena, sz. Zichi grófnő; gr. Károlyi Mária, sz. Orczi bárónő; gr. Szapári Mária, sz. Grünne grófnő; gr. Eszterházi Erzsébet, sz. Orczi bárónő;

br. Wenckheim Franciska, született Szapári grófnő, és br. Wenckheim Mária, sz. Apponyi grófnő, saját legmagasb palota-hölgyeivé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott.

Newyork, nov. 15. A semlegesség megőrzése tekintetéből megtiltott fegyveres csoportok átkelése és a lőszerak átszállítása a mexikói határon.

Páris, nov. 24. Drouyn de Lhuysnek Franciaország külföldön működő ügynökeihez intézett körlevele a francia hadsereg létszámának leszállításáról értesíti őket, egyszersmind azon reményt fejezvé ki, hogy a többi hatalmak is követni fogják az adott példát. Hírek szárnyalnak, hogy a császár a kiállítás alkalmával a fejedelmeket congressusra hívta össze, s hogy a császárné Rómába fogna menni, s ott a II. Ferencztől megvett palotában lakni. Mac Mahon a tábornagykonferenciájára dec. 4-ikéig vissza fog térni, s azután nejével Compiégnebe menni.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyilttér. *)

Valasz Szilágyi Lajos urnak.

Sz. L. ur a „K. Közlöny“ 134. számában közreadott öngazolásában, tagadásra veszi a dolgot, s alólirhoz fordulva, nyilatkoztatja: „ha T. P. ur ezt még is állítaná, őt hazugnak nyilvánítom“. Ez által felhiva érzem magamat e lap olvasó közönsége előtt nyilatkozni, hogy 1862-dik év februar havában, Gálfalván, a mlgs Földváry Ferencz ur vendégszerető házában tartott értekezleten, jobban mondva: lakomán, egy előre bocsátott pohárköszöntés után Sz. L. ur kérdéztetvén jelen volt barátjai által, ha valyon a provisorium alatt válna-e hivatalt, azt felelte: „Nem fogok hivatalt vállalni, mert nem akarok gazember lenni“. Erre nézve hivatkozom az akkor jelen volt mintegy 30 birtokos társainkra, de különösen köztiszteltben álló házigazdánkra, s e szerint joggal utasítom vissza azon epithetont, mely igen jól megfér a csakugyan Sz. L. ur által, saját maga ellen felállított „másik“ mellé; s miután nyilatkoztatta, hogy e téren ellene intézett bármiféle „piszkolódásokra“ felelni nem fog, nem tartom lovagiasnak azon „sok mindent“ szemére vetni, miután arra feljogosított, melyeket én, mint említett urnak gyermeksege óta ismerve, legjobban tudhatok, s ezt annyival később vagyok mellőzni, mert e téren „pénzzel járják a bucsut“, B. Bessenýő, nov. 17-kén.

Thuroczy Pál.

Miután a fenn irt esemény házmánnál történt, az igazság érdekében felhiva érzem magamat kimondani, hogy az „tagadhatlan valóság“, s Thuroczy Pál gyermeksege óta ismerve, őt hazugnak lenni soha sem tapasztaltam. Ezzel tartoztam az igazságnak.

Földváry Ferencz

*) Az e téren megjelenő czikkéért a szerk. nem felelős. Szerk.

H I R D E T É S E K.

(366) (1-1)
Eladó gyümölcsös.

A Házsöngárdba néhány lépésnyire a majális kuttól egy gyümölcsös, melynek területe 2 hold 195 □ öl, a rajta levő házzal együtt eladó.

Értekezhetni Kolozsvártt belső király-utcában 35 szám alatt a tulajdonossal.

(367) (1-3)
Hirdetvény.

A N. Enyedi tanodánál kész fizetés mellett vásárolhatók: 1. rizling; 2. piros és füzéres trámini; 3. holyagos fűmint; 4. budai fekete kadarka; 5. többféle muskotály szőlő sima vesszők; és akár több akár kisebb mennyiségben az 1. 2. 3 és 4 szám alatti fajokból, darabonként a singes hoszszu vesszők 1. egy, a láb hoszszt meghaladó 2/3, a rövidebb s csak egy dugványt adók 1/3, az 5 szám alatti muskotály fajokból pedig darabonként 3, 2, 1 krajczáron osztrák értékben, a vesszőknek kijelölt előbbi különböző hossza szerint. Az elvétel módjáról gondoskodást a vásárlók intézik.

(365) (1-1)
Árverési hirdetmény.

A m. sárdi birtokosság korcsmárlási joga jelen év dec. 15-én M. Sárdon, három egymásután következő évekre az 1866-ik év jan. 1-től kezdve, árverés útján bérbe fog adni.

Az árverés feltételei előlegesen is M. Sárdon t. Ujvári Lajos urnál, Kolozsvártt külmonostorutca 54 sz. Kürzby Bélánál megtekinthetők.

Kolozsvártt, 26. nov. 1865.

KÜRTHY BÉLA, mint megbízott.

CSAK EGY BOLT VAN
KOLOSZVÁRTT
a piaci templom körüli épületek monostor-utcával szemben lévő szegletén, a hol
valódi Budai sashegyi veresbor
kissébb és nagyobb mértékben jutányos árban kapható.

(356) (2-*)
Kész és elkezdett HIMZÉSEK
nagyban és kicsinyben
kereskedők s leányiskolák
számára
BOSKOVITZ IGNÁCZ
pesti optikusnál kaphatók.

(364) (1-*)
Bergmannféle jég-haj-
kenőcsöt,
mely hajfodorító, erősítő s a szür-
küléstől megóvó erejéről híres, ajánl
palackokként 30, 45 és 60 krajczár-
jával.
Illatos csúsztatát
mely minden csúzfájdalomban biz-
tosan hat, ajánl 30 és 50 krajczár-
jával.
Kolozsvártt
WOLFF JÁNOS,
gyógyszerész.

(357) (2-2)
Igen szép ideji **színmézet** ol-
csó árban található **Horváth Mik-**
lós vegyes kereskedésében. Szappany-
utczában Kolozsvártt.

(353) (3-3)
Eladó széna.
204 szekér széna, itatóhely és pász-
torlakokkal ellátott helyiségen lerakva, el-
adó. Értekezhetni Göröcsön, u. p. Zilah
GYULAI MIKLÓS gazdatisztól

(354) (3-3)
Egészen új divatu, használt, uta-
zó kocsit (bátar a la hâte) jutá-
nyos áron eladó; megtekinthető
Hilbert kocsigyáros testvéreknél, b. közép-
utczában.

RÁTH MÓR
kiadásában PESTEN megjelent:
s minden könyvtárban kapható Kolozsvártt STEIN JÁNOSnál
Országgyűlési zsebkönyv.

Országgyűlési ház-rendszabály.
Magyarországot érdeklő közjogi kibocsátványok.
Országgyűlési okmányok.
Magyar és Erdélyországi alaptörvények.

Ára 2 fnt 40 kr.

Ugyan csak STEIN JÁNOSnál
kapható:

Okmánytár

Erdély legújabb jogtörténelméhez.

1848—1865.

Összeszedte SÁNDOR JÓZSEF. Ára 2 fnt o. ért.

Postán megrendelt példányért fuvarlevélre megkivántató bélyeg- és pakolásért még 10 kr melléklendő.

1848-dik évi Erdélyi országgyűlési
törvényczikkek.

Ára 30 kr.

Erdély Magyarország kiegészítő része.
Irtá SÁNDOR JÓZSEF. Ára 1 fnt 20 kr.